

19.6.2024

Sosiaali- ja terveysministeriö
Lausuntopyyntö 7.6.2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta laiksi rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) on pyytänyt valtiovarainministeriön lausuntoa ministeriön asetusluonnoksesta koskien rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelua. Esityksellä rajoitettaisiin sovittelutoimintaa siten, että jatkossa soviteltavaksi ei saisi ottaa väkivaltaa sisältäviä rikoksia eikä eräitä muita rikoksia, jotka ovat kohdistuneet rikoksesta epäillyn läheiseen. Esityksen valmistelun taustalla on pääministeri Orpon hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaan perhe- ja lähisuhdeväkivallan sovittelusta pääsääntöisesti luovutaan.

Valtiovarainministeriö keskittyy lausunnossaan esityksen taloudellisiin vaikutuksiin ja esittää seuraavat huomiot:

Esityksen taloudellisia vaikutuksia kuvataan vaikutusten arvioinnin eri osioissa. Esityksen taloudellisissa vaikutuksissa lähisuhdeväkivallan sovittelun vuosikustannusten arvioidaan olevan n. 1 milj. euroa. STM esittää, että sovittelutoiminnan nykyinen määrärahataso jäisi ennalleen, vaikka sovittelutoiminnan tehtävävalikoimaa esitetään vähennettävän. STM perustelee asiaa sillä, että jatkossa etenkin nuorien tekemien rikosten sovittelua voitaisiin tehdä enemmän¹.

Edellä kuvatun lisäksi esityksen viranomaisvaikutuksia koskevassa osassa mainitaan ehdotetun sovittelutoimintaa koskevan muutoksen aiheuttamat määrärahatarvetta kasvattavat vaikutukset syyttäjälaitokselle (n. 180 000 euroa) ja käräjäoikeuksille (n. 475 000 euroa). Tämän lisäksi viranomaisvaikutuksissa tunnistetaan vaikutuksia aiheutuvan poliisille erityisesti perusmuotoisten ja lievien pahoinpitelyjen esitutkintojen lisääntymisen osalta sekä mahdollisesti hyvinvointialueille, jos sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kysyntä kasvaa lakimuutoksen seurauksena.

Valtiovarainministeriö toteaa, että esityksen taloudelliset vaikutukset tulisi kuvata nykyistä selkeämmin yhtenä kokonaisuutena. Esityksessä olisi kuvattava esityksen euromääräiset vaikutukset toimijoittain, sekä esityksen nettovaikutukset valtion talouteen. Esityksen taloudellisia vaikutuksia poliisiin ja hyvinvointialueisiin on syytä edelleen tarkentaa. Esimerkiksi

---

¹ On epäselvää, onko nuorten tekemien rikosten sovittelua nykyisin syystä tai toisesta rajoitettu, huomioiden voimassa oleva lainsäädäntö (1015/2005), jonka mukaan THL:n on järjestettävä sovittelutoimintaa siten, että palvelua on saatavissa *asianmukaisesti toteutettuna* koko maassa, minkä lisäksi valtion korvaus vahvistetaan vuosittain sellaiseksi, joiden arvioidaan keskimäärin aiheutuvan sovittelutoimistojen ylläpitämisestä, palvelujen *asianmukaisesta tuottamisesta* sekä sovittelutoimintaan osallistuville henkilöille tarkoitetusta koulutuksesta.

ainakin poliisin osalta näyttää siltä, että esityksellä olisi vaikutuksia kyseisen viranomaisen toimintaan ja tehtäviin (niitä lisäävästi) mutta esityksessä ei näitä vaikutuksia euromääräisesti kuvata.

Valtiovarainministeriö huomauttaa, ettei sen tiedossa ole, että hallitus olisi linjannut sovittelutoiminnan (mom. 33.60.64) määrärahasta esityksessä kuvatulla tavalla. Ministeriö myös korostaa, että esityksen kokonaisvaikutukset huomioiden, ehdotettu menettely ei ole mahdollista, sillä uudistukseen ei hallitusohjelmassa tai muutoin ole varattu lisäresurssia, joka kohdennettaisiin esim. oikeusministeriön tai sisäministeriön hallinnonalalle kompensoimaan esityksen vaikutuksia. **Näin ollen, valtioministeriö edellyttää, että sovittelutoiminnasta vapautuva määräraha kohdennetaan siirtyvien tehtävien mukana ja mahdolliset tehtävän vähentämisestä kokonaan vapautuvat määrarahat kohdennetaan STM:n hallinnonalalla ns. korvaaviksi säästöiksi.**

Edellä mainituista syistä valtiovarainministeriö katsoo, että esityksen vaikutusten arviointia tulee täydentää ja tarkentaa, minkä lisäksi esitykseen olisi myös lisättävä hallituksen esityksen laatimisohjteen mukaisesti suhde talousarvioesitykseen –osio. Esitys on myös valmisteltava budjettilakiaikataulussa, koska se liittyy valtion vuoden 2025 talousarvioesitykseen.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Mika Niemelä

VN/31917/2023-VM-25

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: